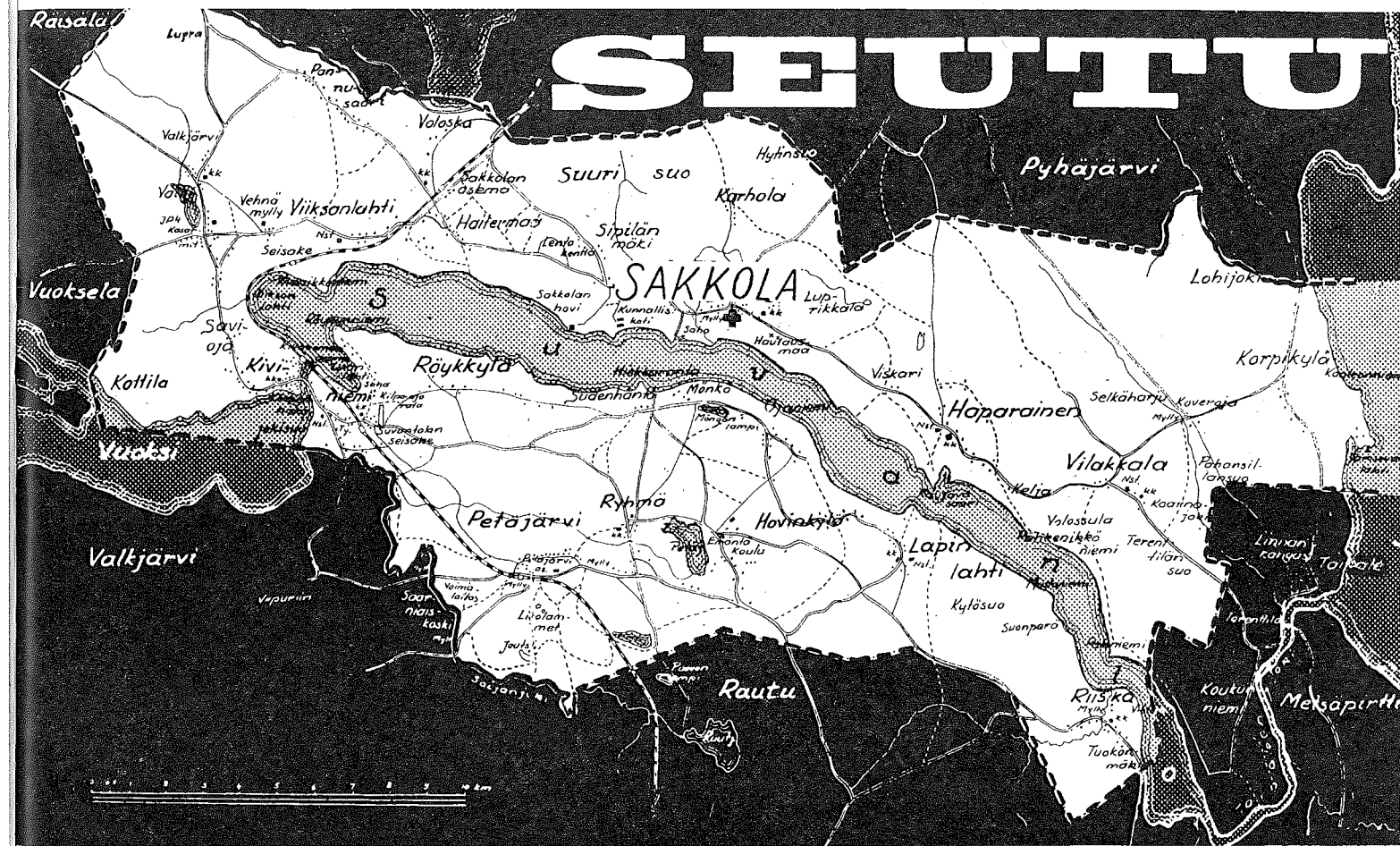
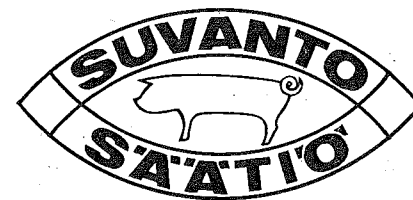

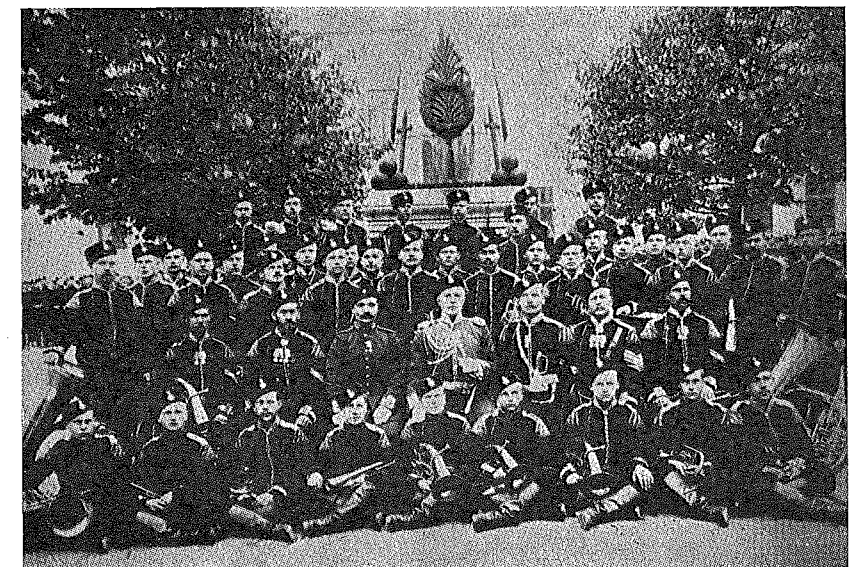
SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 3 1970
KESÄKUU

Suomen Kaartin musiikkikomennuskunta n. v. 1900
(Kuka tuntee kuvasta Salomon Karppasen Sakkolan Rönkkylästä ilmoit-
takoon toimitukseen.)

Ei enää ole ja on sittenkin

Tuntuu uskomattomalta, että sitä näkymää joka aukeaa meille tämän lehden sivuilla — "Tapulin varjossa", ei enää ole. Se elää vain muistoissamme, sielujemme silmien edessä, milloin kesän aurin gon kilossa, milloin talven valkoisten hankien hohdossa. Todellisuudessa rakennukset, kirkko ja kellotapuli ovat tuhoutuneet ja iäksi poissa.

Eikö kouraise sydäntäsi, kun tuota ajattelet ja muistelet menneitä?

Mutta meiltä ei ole poissa vain Sakkolan kirkko ja kellotapuli, melitä on poissa paljon muutakin mikä oli mutta ei enää ole.

Juhlaväen kuhina Sakkolan kirkolla. Sadat ystävälliset kasvot ja tervehdykseen ojentuvat kädet: — No terve! Mitä kuuluu?

Ehkä häntäkään ei enään ole, jota katsoimme Sakkolan kirkkomäellä sillä silmällä, että tuossa hän olisi tai on, hän, toivottuni ja minulle välttämätön päästäkseni päämäärääni. Yksin en pääse. Se

siipi, jolla minun pitäisi lentää irti arkisesta olemuksestani, on kuin havoitetun linnun. Ei nosta sinne minne pyrin. Mutta jos tuo hyvä ihminen olisi vierelläni, pääsisin päämäärääni.

Tämä henkilökkin saattaa olla jo poissa tai niin kaukana, ettet häntä näe, tai hän on niin elämän muokkaama ja muuttama, että pelkät: — Hän ei enää ymmärrä minua.

Kerran näin pitäjäjuhlassamme tapauksen, joka kuvanee kaiken katoavaisuuden haikeutta ja tuskaa kauneimmalla tavalla. Kaksi naishenkilöä tapaa toisensa juhlatalomme eteisaulassa, heittäytyvät kaulakkain, syleilevät toisiaan ja itkevät, itkevät, kyynelten vieriesä poskipäille.

Mitä he itkivät? Ilmeisesti sitä, mitä olivat kadottaneet ja niin armottomasti sitä vuosikymmenet ikävoineet — aikaa joka lapsuudessa ja nuoruudessa oli, mutta ei enää ole. Ehkä olivat siskoksia, ehkä leikkikumppaneita, ehkä par-

haat ystäväit silloin kun oli kesä, käki kukkui ja ihmisrinta, nuori ja herkkä, uskoi kaiken ystäväleen, sen salaisimmankin. Mutta sitten tuli myrskytuuli ja vei tuon uskotun ystävän, eikä toista hänen vertaistaan ole löytynyt.

Lukiessani kerran tässä lehdesä Aapro Jääskeläisen runoa missä hän miustelee äitiään ja hänen antamiaan elämän eväitä ja parhainta mitä Sakkolasta sai, tuli itsellenikin sama tuntu: — Noin se on. Vasta sitten, kun menetämme sen mikä meille oli niin tuiki läheinen ja tarpeellinen havahdumme: — Mitä olenkaan saanut silloin, enkä sitä aikanaan huomannut! En osannut olla niin kiihtollinen kuin olisi pitänyt.

Eikö ole totta, että ainakin herkimpinä hetkinämme kauhistumme elämän karmeutta, itseämmekin, kotiamme, lapsiamme ja ehkä jo monet lastensa lapsien osaa.

Sellainen oli äitini ja isäni, naapurini, ystäväni ja kouluni. Sellainen kotini. Ehkä ei suuri ja loistava, mutta lämmin ja tilaa riittämiin. Suuresti pelkään, että lapsilleni ja lasteni lapsille ei jää samanlaista muistoa nuoruudesta kuin minulle!

Poissa on lauantai-illan rauha, kun työt on tehty, käyty saunassa ja pukeuduttu puhtaisiin. Poissa pyhäaamun kuulaus, ja lintujen laulu, sirkan siritys ja pyhäpuku lähteäkseni kirkkoon tai ainakin kirkolle.

Tätä miettiessämme menemme ehkä ulos luontoon tavoittaaksemme sen menetetyn. Sydän itkee. Koko olemuksemme on painumassa kumaraan: — Mikä tästä tulee, kun kaikki on näin muuttunut? Koko ihmiskunta on kuin tulisten hiilien päällä!

Kun olet aikasi kulkenut luonnossa kuin Aleksanteri Aava Sakkolassa, kotiseutumme elämän ja olojen herkin tulkitsija, mieleesi

VILJO-JUSSI HUKARI

KARJALAISTYTÖN ENSIASKELEET MAAILMAN MAINEESEEN

Julma Kohtalo heittelee usein meitä ihmislapsia meille käsittämättömin, oudoin ottein. Kysymme silloin: miksi piti käydä näin? Emme näe tulevaisuuteen, emmekä sen vuoksi aina jaksaa uskoa, että on ehkä kysymyksessä elämäme kaaren muotoilu, johon monien pienten ja suurten tapausten summa piirtää oman konstruktionsa. Jälestä päin näemme tapahtumat ja kahtalon heitot toisin silmin, näemme niissä tarkoituksenmukaisuutta ja aivan kuin näkymättömän myötäk kasvattajan käden viitoilua.

Kun suuri, suosittu maailmanmaineen saavuttanut, keskuudes-

tamme odottamatta poistunut laulajattaremme Hanna Granfelt me netti kauniin isäntönsä Sakkolassa, ihanan Petäjärven kartanon ja pian, vasta 9 vuotta täytettyään, myös hienon, ihannoimansa isän, ei pienen herkin orpötytön aivoissa kypsynyt mitään vastausta hänen tuskaiseen kysymykseen: miksi minulle piti käydä näin.

Pikku Hennan elämä oli siihen asti ollut onnellista ja rikasta. Musikaalinen, hienostunut vanhan kulttuurisuvun jäsen Hanna Hahl loi miehensä, agronomi Granfeltin kanssa sopuisuuden, onnellisen kodin, jonka henki ja perinteet loivat lämpöä ja rohkaisivat myö-

hemmin usein vaikeuksiin joutunutta Hanna-tytärtä hänen elämänsä ihmeellisissä vaiheissa. Sitä kuvaa parhaiten laulajattaren viimeisinä elämänsä kuukausina minulle lausumat sanat: "Kai se, mikä on kauneimpana, ehjimpänä ja onnellisempänä piirtynyt sieluuni monivaiheisen elämäni taipaleella, kaikki sen sisältyy sanoihin: lapsuus, lapsuudenkoti. Ei maineeni kukkuloilla olo, ei onnistuneimpien esiintymisieni ylistävät arvostelut Euroopan konserttilavoilla ja tunnetuimmilla näyttämöillä, ei ihailu eikä mikään suitutus ole ollut sen onnen veroista, jonka lapsuudenkoti muistoi-

on tullut usein veisaamamme virsi:

"Kaikki loppuu aikanaan, armonsa ei milloinkaan".

Mikä ihme! Hän on auttanut minut tähän asti! Hän on vienyt monesti kuin läpi tulen ja veden! Hän on armahtanut... Millainen olenkaan minä, mutta Hän, kaiken armon antaja, on kärsinyt minua. Hän on antanut ainoan Poikansa minunkin syntieni sovituksiksi. Hän on maksanut kauhean syntivelkani. Hän on kaikesta huolimatta Vapahtajamme, parhain ystäväni ja ymmärtäjäni, "jonk ei ole vertaista". Minulla kurjalla syntisellä, tomunlapsella, on parhain jäljellä, taivas! Voiko se olla totta? "Saammeko vielä tulla yhteen tuolla puolen Jordan virran, mis on rauha iäinen?"

Eikö se, mitä emme ole voineet menettää, ole niin ääretöntä, niin

määrätöntä, että on pakko veisata: "Sydämen ahdas laajene ja aarre kätke parhain. Kirkkaampi, kalliimpi on se kuin kullat tähtitarhain, Maat, meri taivas avara, ne on kuin hiekka, tomua kun katson, katson aarteeseeni. Tää aarteheeni verarton Sun, Jeesus, veres kallis on, vuotanut edestäni."

Tätä kalleinta perintöämme emme ole voineet menettää. Kun ystävien ja tuttavien joukko harvenee, kun maailman meno muuttuu ja itsekin muutomme, tuo kallein on jäljellä, saatu Sakkolasta — sanoma Jeesuksen ristintyöstä: "Vuotanut edestäni".

Olen sovitettu. Olen lunastettu. Olen tässä Jumalan Pojan sovintoteossa, minä, tällainen, taivaan perillinen! Pääsen kerran sellaiseen kirkkoon, joka ei enää tuhoudu, kirkkomäelle, joka kuhisee

valkopukuisesta juhkakansasta palmut käsissä. Pääsen kotiin, josta ei enää tarvitse lähteä evakoon. Pääsen lepoon, minä niin usein uupunut, niin monesta väsynyt matkaaja.

"Sinne oi Jeesus, elämän Herra, turvani, toivoni, vie minut kerran."

Vie omaiseni, vie tuttavani, vie tuttuni, ystäväni ja ymmärtäjäni. Vie meidät kaikki uusina, kirkastettuina ruumiin ja sielun puolesta kotiin ja anna meidän tavata toisemme. — Emmekö me huokaa nyt näin sen tapulin varjossa, mikä lapsuudessamme aivan kuin levitettiin päämme päälle suojaamaan polttavilta helteiltä. Meillä on sittenkin jäljellä paljon enemmän kuin minkä olemme menettäneet.

Martti Tenkanen
Harjavalta

neen piirsi sieluuni. Sinne Petäjärven välkkyyvien laineitten, Karjalan humisevan hongikon ja lapsuuteni leikkilehtojen syliin pakenin aina muistoissani, kun elämäni oli oikein vaikeata — sillä sitähan ihmiselämä usein on.”

Niin, Kohtalo oli määrännyt Hanna Granfeltin suorittamaan kunniakkaan, kauniin ja pitkän päivätyön taiteilijattarena. Oliko kodin ja isän menetys, siirtyminen pois karjalaisesta maalaismiljööstä Helsinkiin sitä Kohtalon sormen ohjausta, jot tarvittiin Hanna Granfeltin elämänsä muotoilemiseen, kysymme vain. Miksi ei isoisän suuressa varakkaassa Tammelan rovastinpappelissa, jonne leskirouva Hanna Granfelt muutti neljän orpolapsensa kanssa köyhänä ja turvattomana — muodostunut niin otolliseksi, ettei perheen jo vajaan vuoden kuluttua olisi ollut pakko jättää isoisän pappila ja etsiä elämisenmahdollisuutta muualta, vierailta veräjiltä? — Miksi oli Tammelan pappilan emäntä, rovasti Granfeltin toiseksi puolisoiksi helsinkiläisestä liikemaailmasta rovastinnaksi kohonnut nainen, niin kovasydäminen ja julma, että leskiminijän oli lapsineen lähdettävä, isoisän suureksi suruksi, pois rikkaasta pappelasta maailman armoille? Tuota rovastinnaa kohtaan tunsin laulajatar vielä vanhuudessaan suurta katkeruutta, varsinkin sen vuoksi, että tuo rovastinna-tantti oli erikoisesti vihannut kaunistasuloista pikku Hannaa. ”Mutta”, sanoi laulajatar tätä aikaa muistellesaan, ”onhan meidän n.s. naisten joukossa niin julmia ja kovasydämisii yksilöitä, että miehet kalpevat niiden raakuuden ja maagilisen häijyyden edessä.”

Rouva Granfelt muutti nyt lapsineen Helsinkiin. Hän vuokrasi ison huoneuston Albertinkadulta ja perusti koulukodin, jonka suojissa myöhemmin monet tunnetut

kansalaisemme asuivat koulu- ja (yliopisto-) opiskeluaikoihin.

Näin suuntautui siis Hannankin tie Helsinkiin. Se tapaus oli ratkaiseva hänen myöhempiä vaiheitaan ajatellen.

Jo lapsuudessaan oli Hanna-tytön päässyt taide-elämän alkeitten tuntumaan. Kotona laulettiin ja soitettiin paljon, jo joulupyhien aikana, jolloin Ero-veli saapui Helsingistä jonkun opiskelijatoverin kera Petäjärven kartanoon, näyteltiin laulunäytelmiä, järjestettiin juhlia palvelusväelle ja kyläläisille, jossa koko herraskartanon perhe suoritti ohjelmaa. Näil-

tä päiviltäkö lie syntyisin se taiteen palo, joka vei Hanna Granfeltin suureen maailmaan suurten mittojen täyttäjäksi! — Niin hän ainakin itse uskoi.

Silloinen Arkadia-teatterin taidearvostelijana oli Hanna-tytön eno, tohtori Hahl. Kun Hanna 14-vuotiaana koulutyttonä pääsi ensi kerran enon lahjoittamalla vapaalipulla teatteriin, muodostui siitä hänen elämänsä siihenastista elämyksistään valtavin. Oli esitetty ”Regina von Emmeritz”. Hanna Granfelt kertoi näytännön tehneen häneen niin valtavan vaikutuksen, että hän oli unohtanut aivan täydellisesti ympäristönsä, jopa siinä määrin, että kun mukana ollut vanhempi sisar sanoi näytännön loputtua, että nyt lähdetään kotiin, hän ei käsittänyt mistä oli kysymys. Matka teatterista kotiin oli kuin unessa vaeltamista. Kaikki tuntui epätodelliselta. Koko seuraavana yönä ei Hanna saanut unenripettä silmiinsä. Hän aivan vapisi teatteleämyksen vaikutuksesta ja eli uudelleen näytelmän joka kohtauksen kymmeniä kertoja yön unettomina tunteina. — Näin voimakas oli sen kipinän syttyminen tuleksi, joka paloi sittemmin niin kirkkaana yli neljäkymmentä vuotta tuhansien ihmisten suureksi nautinnoksi eri puolilla Eurooppaa.

Pian tämän tapahtuman jälkeen sai Hanna enonsa lahjoittamana näytelmäkirjan ”Regina von Emmeritz”. Hän alkoi lukea sitä koululäksyensä lomassa haltioituneena. Kun näytelmä oli valmis — hän oli lukenut ja harjoitellut sen yksin, meni eräänä kevätpäivänä oma-aloitteisesti silloisen Arkadia-teatterin johtaja, Kaarlo Bergbohm luokse.

Sydän pamppaillen saapuu tuo viisi-kuusitoistavuotias koulutytty Bergbohmille ovelle, koikuttaa ja kysyy teatterin johtajaa. Palvelus-tyttö poistuu ja pian saapuu kiu-

SERGEI JA HELENA

kustuneen nälkoinen ukkeli ovelle.

”Mitä asiaa sinulla on?” tiuskaisee Bergbohm nöyrästi niailevalle tyttölle.

”Haluaisin päästä näyttelijäksi teatteriinne, johtaja Bergbohm”, kuului arka vastaus.

— ”Mitä? — Miksikä? — Mihin? — Teatteriinko? — Sinäkö?” kuuluu hämmästyneitä huudahduksia.

”Niin, minä osaan jo Reginan roolin Regina von Emmertzin. — Enkö saisi näyttää?” sanoo tyttö.

”Kuka sinut on tänne lähettänyt? Kenen tyttö sinä olet? — Miten näyttää?” tuiskii hämmästyntynyt Thalian mestari.

”Minä olen Hanna Granfelt. Ei minua ole kukaan lähettänyt. Tulen omasta halusta. Haluaisin lukea johtajalle Reginan osan”, sanoo tyttö.

Ja yhä ihmettelevä johtaja esittää torjuvia lausuntojaan: ”Ei, lapsi kulta! Eihän sitä nyt tässä noin vain näytellä” — Ja hetken pitkään katsottuaan tyttö, kysyy: ”Kuka sinun äitisi on?”

”Hän on Hanna Hahl. Ei hän tiedä mitään tänne tulostani”, kuuluu vastaus.

”Vai olet sinä Hahleja. No tule sitten sisään, niin katsotaan, mitä sinä oikein tarkoitat”, kuuluu jo loppoisemmin.

Hannan rohkeus jo kasvaa. Polvet eivät tutise enää niin ankarasti, ja hän vetäisee voimakkaasti ilmaa keuhkoihinsa kuin vasta-
mäen noustuaan.

Sisällä, Bergbohm’in salissa selvenee lopullinen vierailun tarkoitus. Tyttö pyrkii harjoittelijaksi teatteriin ja haluaa näyttää osamisensa esittämällä Reginan repliikkejä. Bergbohm suostuu kuulemaan samon: — ”No näytä nyt, mitä sinä olet opetellut!”

Hanna aloittaa Reginan ensimmäisestä repliikistä, rohkaistuu, jatkaa, mutta pysähtyy välillä vil-

Kaukana koti-Karjalassa on taas kevät. Pian virtaa Vuoksi ja oma Suvantoni vapaana talven kahleista. On taas se aika vuodesta, jolloin muistot lapsuusvuosilta tulivat mieleen kuulaina ja kirkkaina.

Suvannon rannalla oli pieni kylä, Rökkylä, johon keskittyy kaikki se kaunis, mitä elämässä on ollut. Kauneimpien muistojen joukkoon kuuluvat ne päivät ja yöt, jotka vietin mummon ja äijän lämpimässä pikku pesässä. Kuinka hyvin muistankaan tuon pienen tuvan. Nurkassa oli seinäkaappi, jossa mummo säilytti jännittävää kuvaraamatuaan, jonka lehdet olivat pehmenneet ahkerasta käytöstä. Siellä oli myös äijän laatik-

kosarja, jota hän oli kantanut selässään kulkurivuosinaan. Sen kätkeistä löytyi aina jotain hyvää meille äijän tyttölle.

Mummon perunakakkarat olivat paljon paksumpia ja maukkaampia kuin äidin ja kahvikuppiin panti äijä meille niin paljon sokeria, että siellä aivan lusikka seiso.

Virpolauantai oli vuoden jännittävin tapahtuma. Silloin piti kerrata mummon ja äijän luo, kun he vielä nukkuivat, — nukkuivatko he? Nyt ymmärrän, että sinä työteliäs mummoni olit jo ehtinyt hyykertää monenlaisissa askareissa, mutta nähdessäsi pienten virpojien tulevan painauduit sinne äijän selän taakse tehdäkseen vir-

kaistakseen johtajaa. Johtaja viittaa kädellään: ”jatka, jatka”.

Ja niin eläytyy nuori kokeilija tehtävänsä, että hän unohtaa ympäristön, arvostelijan, kaiken muun mutta ei Reginan ainutakaan sanaa näytelmästä. Hän ryömi polvillaan lattialla, itkee niin, että suuret kyynelvet vierivät matolle, hän rukoo, kauniit silmät liekehtien innostuksen tulta, kuin tuntisi kaiken Reginan tuskan omanaan. Ja niin saa Hanna näytellä osansa loppuun tarvitsematta kertaakaan keskeyttää.

”En tiedä, vaikka johtaja Bergbohm olisi käskennyt minua keskeyttää, tai lopettaa esitykseni, olin liaksi syventynyt ja innostunut tehtäväni kuullakseni mitään muuta. Luultavasti hän ei tehnyt kumpaakaan, keskeyttänyt eikä käskennyt lopettaa, koska sain näytellä näytelmäni loppuun asti”, muistelee Hanna Granfelt.

Syntyi pitkä hiljaisuus. Sitten Bergbohm sanoi mieteliäästi:

”Oletpa sinä tyttö! Onpa sinulla lahjat! — Ensi syksynä otamme uusintana ensimmäiseksi ”Regina von Emmeritz’in teatterissa, ja sinä näyttelet Reginan”.

Ja siitä Hannalle alkoi uusi latu, joka vei ensin Argadia-teatterin palkeille ja vuosisadan vaihteessa sen muututtua Suomen Kansallisteatteriksi, sen henkilökuntaan. Mutta koska laulu oli hänen vahvin lahjansa, suuntautui tie pian Pariisiin Duvernoin laulukouluun ja sen jälkeen niin monille näyttämöille ja konserttilavoille.

Että Hanna Granfeltin lahjat myös näyttelijättärenä olivat omaa korkeata luokkaa, osoittavat Kaarela Avellan’in suuttumusta säkenöivät sanat hänen kuullessaan, että Hanna Granfelt jättää Kansallisteatterin ja lähtee opiskelemaan Pariisiin:

”Jättäessäsi teatterin sinä et tee väärin vain omaa itseäsi, vaan koko Suomen näyttämötaiteelle.”

Hyvä on, hyvä on,
putket ovat historiaa.
Asa mõi 60päivässä
koko loppuvuodeksi
tarkoitettut Asavisiona.
Entä sitten?
Minusta tuli kuuluisa
ja minä pääsen historiaan.
Ja Asan pojat itkevät
ja paiskivat ylitöitä
saadakseen kauppaan
tarpeeksi paljon lisää
”sataprosenttisiaan”.
Sen siitä saa, kun
menee tekemään historiaa.

ASAVISIO
100% TRANSISTOROITU
Saimme taas erän.

kairimo
KODIN TAVARATALO

Lempäälä, puh. 74 402

pojien mielen hyväksi. Äijä oli varustanut kauniit leninkikankaat omille tytöilleen ja paljon sellaista joka suli suussa.

Sinä äijä löysit viimeisen leposijasi Tampereen ortodoksisella hautausmaalla jo sotavuosina ja aion vielä kerran lähteä ja etsiä sen haudan. Olit äijistä kaikkein parhain.

Sinä mummo olet myös jo siellä, missä autuaat asuvat. Olin herkimässä murrosiässä, kun Saarijärven pappilassa vietit luonamme viimeiset elinpäiväsi. Olit viimeisinä elinpäivinäsi niin pieni ja kevyt, että äiti sinua helposti jaksoi nostaa sängystä toiseen, vaikka oli pieni itsekin. Et huolinut morfiinia tuskiisi, koska tahdoit kohdata Jumalasi "valvoen". Onnellisena hymyillen suljit silmäsi viimeiseen uneen ja kuiskasit Jeesuksen nimen viimeisenä sananasi. Se kuolema on lohtunani, kun mieleeni joskus tulvahtaa tuo meille kaikille ihmisille tuttu kuolemankauhu. Sinun tomumajasi lepää Saarijärven hautausmaalla, mutta muistosi elää ikuisesti lastenlastesi mielessä.

Kuinka paljon pahaa ja rumaa tarjoakaan maailma meille ihmisille, kuinka kevytmielisesti me käytämme kukaan sanoja, jotka häpäisevät ja repivät... Mutta olkaa huolehti, äijä ja mummo. — Me, teidän lastenlapsenne pidämme muistoanne rakkaana ja lämpimänä.

Eila Sinikka Kuisma
o.s. Vulli
Maire Arve
o.s. Vulli
Aira Kuisma
o.s. Vulli

Kirjoittajien huomioon!

Kaikki Suvannon Seudun n:o 4 tarkoitettu aineisto lähetettävä juhannukseen mennessä toimitukseen.

KUUSIVÄRINEN KARTTA

Koti-Karjalasta

- ★ Lehtemme toimeksiannosta on taiteilija Aarne Nopsanen piittänyt kartan Koti-Karjalasta. Korkealuokkaisesti painettuna se on taideteos, joka kuuluu jokaisen karjalaisen kodin seinälle. Taidokkaine pitäjäsymbioleinen se antaa sykkäyttävän elävän kokonaiskuvan luovutetusta Karjalastamme. Koko 56×77 sm.
- ★ Kartan hinta on 20,— + postikulut. Karjala lehden kokovuositilaaajille kartta maksaa vain 14,—
- ★ Kartan (ja Karjala lehden) tilaukset osoitteella Sanomalehti KARJALA, Oksasenkatu 8, Lappeenranta.

**SANOMALEHTI
KARJALA**

P.s. Uudistetulla heimolehdellä on asiaa jokaiselle karjalaiselle — nyt myös nuorille!

Timanttihääpari

Timanttihäitään viettivät 5. 6. 1970 Helena ja Edvard Raaska Vesilahdella.

Sakkolan pitäjäjuhla Orivedellä

2 päivänä elokuuta 1970

Juhla alkaa jumalanpalveluksella Oriveden kirkossa.
Päiväjuhla Oriveden Opistolla.
Ruokatarjoilu Oriveden Uudessa Seurakuntatyökeskuksessa.
Ohjelmasta lähemmin seuraavassa numerossa.

Juhlatoimikunta

Mie luuli jot miul on kiässäi tilkuloi, sano emäntä ko ei tervehditty.

Tuas keittiät miu luistain kuali. (Pistävät halvalla.)

Joha on hölmö koirakii ko ei kuule, päivittelivät pojat omenavarmaissa ja hakkasivat ämpäriä kun ei kukaan tullut pois ajamaan.

Niemen-nokka

Leveä Suvannon uoma kääntyy alajuoksunsa puolella kaakkoisesta suunnastaan jyrkästi etelään. Siinä Lapinlahden ja Riiskan kylien rajalla, rantaviivan mutkassa on pieni, vajaan hehtaarin laajuinen alaston niemen nypylä, Naisniemi. Se on suurimmalta osaltaan veden huuhtoman puhtaan hiekan muodostama, hyvin selkeät ja suo-

raviivaiset muodot omaava särkkä, joka on kaikesta päätellen syntynyt aaltojen rantoja pitkin kulljettamasta hiekasta silloin kun Suvannon pinta oli nykyistä paljon korkeammalla. Niemi on omalla rantapuoliskollaan ainoa lajiaan, ja tuskinpa vastakkaisrannan niemien kärjet suurista hiekkavalleistaan huolimatta ovat syn-

SUVANTOLAINEN SOITTAJA

kirj. Kaino Rytty

*Syntynyt seudulla Suvannon
oli laulaja laajain rantain.
Kotiseutunsa tunteet tulkiten
sille veisteli kotoisen kanteleen,
sen lahjaksi huomenen antain.*

*Tämä kannel on kaikua Kalevan,
se on Väinämön soittojen juurta.
Se tuntee tuskat Karjalan
ja sen riemutkin on kuin omanaan
— se hehkuupi henkeä suurta.*

*Sillä soitteli kaikuja Karjalan
— sillä soitteli paljosta muusta —
mutta siitä se helisi herkimmin
kun se kansikin oli — sen kanteleen —
sieltä rajalta, porraspuuta.*

*Hän pohjaksi samoillut soittoleen
oli Karjalan korprien rauhaa.
Käen kukkuvan siinä kuulla vois,
kuin Karjalan kevään se tänne tois
ja tuoksua lehtojen lauhaa.*

*Kuin katveesta kotoisten koivujen
siinä haastaisi isien henget.
Siinä laulavat laineet Suvannon
ja Laatokan maininki talttumaton
siinä pauhaapi niinkuin ennen.*

*Siinä sävel soi heimon sen orjuutetun,
soi sävel sen vapausvirren.
Ja sen heimonsa kohtalon kovimman...
— kun se koditon — matkalla
maailmaan
alta sortuvan kurkikirren.*

*Tämä kannel on kaikua Kalevan,
se soi vielä sen kieltä herkkää.
Se heimonsa sielun sisintä soi
ja voi, miten herkästi soida se voi
kun se murheissa, riemuissa helkkää.*

*Sinä Karjalan heimo — nyt kuuntele.
ota omaksi nyt se kantele
se Vuoksen varsilla veistetty — se.
Soita säveltä Väinämön tapaan
vielä sillä SEN KARJALAN vappaan.*

typerältä samaan luokkaan luetavia.

Naisniemen terävään kärkeen yhtyvät sivut kohoavat suorina, tasaisen jyrkkinä rinteinä vesirajasta toistakymmentä metriä ylös, jossa ne säännöllisessä kulmassa kohtaavat pienen tasaisen hiekkavälikön, niemen varsinaisen pintaosan. Tuota pientä erämaata näytti kaikenlainen kasvullisuus melko perusteellisesti karttavan. Ainoastaan siellä täällä kapeilla saarekkeilla kasvoi kituvaa ruohoa ja kirkkaan väristä jäniksenjäkälää.

Yksi ainoa puu niemellä kasvoi. Se oli kyhmyinen ja kähköyräinen petäjä, ehkä jo satoja vuosia vanha. Siinä se seisoj hyvät sekä huonot päivänsä nähneenä, kaikista ilmansuunnista tuulille ja myrskyille alttiina. Ei se ollut säästynyt ihmiskäsienkään turmelevilta kouraisuilta. Petäjän parkkiintuneessa tyvässä oli paimenten veitsen viiltoja ja kaiverruksia, sekä kirveen iskujen jälkiä. Oma osuutensa niihin saattoi olla niemen entisillä asukkaillakin. Petäjän lähettyvillä oli vanhoja ihmisasun-

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

tojen jätteitä, hiekkaan kaivettujen maansisustupien raunioita. Kuoppien seinämät olivat kivistä ladottuja, mutta puosot olivat jo aikoja sitten kaikki lahonneet pois.

Petäjä oli ollut noiden matalien kattojen alla asuneiden ihmisten pihapuu, jota yksinäisyys ja toimeentulon ankeus eivät olleet kaataneet. Mutta ihmisten oli täytynt näiden voimien edessä alistua. He olivat muuttaneet pois, eikä uusia asukkaita aivan lähituntumaan ollut ilmaantunut.

Vuosikymmenien takaisen mielenkiintoisen asian muisteleminen saattaa siivittää ajatuksia liiaksi, mutta Naisniemen osalta on kuitenkin kerrottava tosiasioita, jotka poikkeavat monesta muusta vastaavanlaisesta maakaistaleesta. Silmäilipä niemen kärjen näkymiä mihin vuodenaikaan tahansa, sieltä ei tavannut enempää luonnon kuin ihmistenkään jälkeensä jättämää roskaa ja siivottomuutta.

Siellä ei ollut kiviä tai kantoja, eikä töröttäviä puunjuuria, johon kulkija olisi voinut kompastua. Ei siellä koskaan näkynyt lahoavia puunosia, katkenneita oksia, käpyjä tai alaspudonneita puunlehtiä, vaikka kukaan ei koskaan niitä sieltä pois siivonnut, oli niemenkärki sitä huolimatta puhdas kuin pulmunen. Lähiympäristö sensijaan oli rehvän metsän ja tiheän kasvillisuuden verhoamaa. Siellä oli havaittavissa myöskin se pienoinen häive entisiltä lauloilta ajoilta, jollaista Suvannon rannoilla siellä täällä esiintyi. Läheisellä kumpareella oli lisäksi suuri metsäsjokien yhdyskunta monine kymmenine käytäväaukkoineen. Itse eläimiä ei kuitenkaan päässyt juuri koskaan näkemään.

Varsinaisesta asutusalueesta niemi sijaitti melko kaukana, ja maaltakäsin melkein tietömiä taipaleiden takana. Tällaiselle seudulle ei luonnollisesti siihen aikaan vesiteitä matkaavillakaan ollut

Muisteluksia Juhannuskokoista vuosisadan alkupuolelta

Juhannuksen vietto-aika sattuu kesän hehkeimpänä ja kauneimpana aikana, jolloin luontokin on varannut puitteet mahdollisimman hyvät tälle kesän juhlaalle. Nykyisin on Juhannuksen vietto-aikaa rukattu muutamilla päivillä — ennen vanhaan se oli säännöllisesti kesäk. 24 p:nä olipahan viikon päivä mikä tahansa.

Useimmiten Juhannuksen aikaan ilmatkin ovat poutaiset ja

asioita poiketa, senvuoksi paikka jäi hyvin monelta lähemmin näkemättä, vaikka niemen hiekkaiset rinteet näkyivätkin kauas Suvannolle.

Nykyistä ajan rytmiä ja ympäristöä ajatellen Naisniemi olisi todellinen helmi uimarantojen suuressakin joukossa. Sellainen se oli silloin montakymmentä vuotta sittenkin, mutta vain kovin pienissä puitteissa. Kovin harvoin kesäisin saattoi sinne suuntautua pieni lasten tai nuorten ihmisten joukko viettämään sunnuntaipäivää. Kylä siellä saikin käänneellä kylkeään aurinkoa kohti melkein mistä vinkkelistä tahansa. Oli paljon kuumaa puhdasta hiekkaa ja vettä, sekä vedessä syvyyttä. Ensimmäinen askel rantaviivalta vei jo useita metrejä yltävään syvyyteen.

Siellä se nyt on miustojen joukossa tuo ihmeellisen luonnon erikoisin viivoin rajaama niemennokka, jonka rauhaa kesäisin häirsivät vain lintujen laulu ja joskus karjankellojen kilinä sekä vielä harvemmin nuorten ihmisten ilakointi aurinkoisina kesäpäivinä rauhallisen luonnon siimeksessä.

Soini Karjalainen

kauniit — tosin joskus sattuu, että sade saapuu parhaiksi pilamaan alkaneen Juhannustunnelman ja ropsauttaa sadekuoron juhlaään niskaan ja liottaa "retongit" likomäriksi — toisinaan saattaa olla niin kylmäkin kuin syksyllä. Eräänkin juhannuksen muistan kun jotkut pojista tulivat kolkolle turkki yllään ja kaulukset pystyssä, eikä se kovin paljon liikaa ollutkaan, sillä tavallisissa juhannuksen aikaisissa tamineissa vilu pakkasi puistattamaan ja vieämään ihon kananlihalle.

Hyvin monilla juhlapäivillä ovat omat kautta aikojen säilyneet perinnäiset viettotapansa ja rituaalinsa, jotka tosin jonkin verran vaihtelivat eri paikkakunnilla. Jouluna oli ja on vieläkin Joulukuusi ja Joulupukki, Pääsiäisenä kannaksella oli Pääsiäismunat ja -liekut kun taas Juhannuksena oli Juhannuskoivot ja Juhannuskokko.

Tämän kirjoitelmani puitteissa oli tarkoitukseni tarinoida nimenomaan omia muistikuviani Juhannuskokosta sen teosta ja poltosta.

Viialan karjalaisten vuosikokous

pidettiin 20. 3. 1970 Marjatta Sakaran kotona. Puheenjoht. Arvo Pentikäinen sihteerinä Iivari Karpanmäki. Toiminta oli ollut suhteellisen vilkasta kertomusvuonna. Osallistuttiin K L juhliin Kouvolassa ja K L juhla viesti vastaan otettiin ja saatettiin seuraavaan vaihtoon, sekä kirjoitettiin Viialan esittely viestikirjaan. Talvisodan muistotilaisuus sekä retki ja keskusteluiltoja. Osallistuttiin K L käsityökilpailuun.

Vuoden toimintakertomus ja tilit hyväksyttiin.

Seuran pj jatkaa Arvo Pentikäinen vpj Marjatta Sakara johtokuntaan lisäksi nimettiin Hilda Tapanainen, Pentti Perttula, Iivari Karpanmäki ja Asta Pentikäinen sekä varalle Vilho Sipiläinen, Toivo Mänikkö ja Juho Kauranen. Tilintarkastajiksi Eero Kirves ja Martti Karhu, varalle Nestori Nykänen ja Väinö Vuorinen. Kokousedustajiksi Iivari Karpanmäki.

Osallistutaan Helsingin Karjala-talon keräystoimintaan.

va supistettiin tasaisesti yhteen ja sinne huippuun varattiin hyvät sytykkeet — tuohta, tervalastuja ym. ettei sitten aatto-iltana tarvinnut muuta kun raapaista tulitikkua sytykkeisiin.

Näin seurojen, järjestöjen ja kaikenlaisten littojen ja yhtymien aikakaudella tulee mieleä ja ajatuksissaan kysyneeksi sellaistaikin, että kuka tai ketkä tuon kaiken silloin organisoivat, kutka olivat sen alullepanijoita ja päällepälmäreitä, käskyjen antajina ja hankkeen johtajina? Niin vain jo katapauksessa oli, että ei alotteen puutteessa liene kokkotarpeet jääneet hankkimatta eikä kokko tekevä, eikä liion ajan niukkuudesta tai haluttomuudesta kokon teko jäänyt puolittiehen ja keskeneräiseksi — sellaisesta en ainakaan muista kuulleeni.

Ensimmäinen Juhannuskokolla kääntä tulee mieleeni jostakin vuodelta 1910—1912. Olin silloin sellainen pieni nappula tuskin oskarinkaan kokon. Kokko oli rakennettu Kapakkaojan lähellä olevalle yhteiselle kyläläisten savi-

tontille. Siinä se oli seisonut jo monta viikkoa ja näkyi hyvin kauas ympäristöön. Mielestäni se oli juhla toimitus kun eräs kylän pojista kiipesi sinne ylös ja sytytti sieltä huipusta sen kokon palamaan, ja se paloi kohisten ja räiskyen ja kipinöitä heitellen pitkän matkan päähän monta tuntia. Isot pojat ja tytöt pyörivät piiriä siinä kokon lähistöllä olevalla nurmikolla ja välillä tanssivatkin "Mörreikön" Juhon sirmaskan tahdissa niin kauan kun kokko paloi ja valaisi ja vielä sen jälkeinkin. Me poikasat kulutimme iltaamme omalla tahollamme. Jo keväällä olimme tehneet niin sanottuja tilleröitä vanhempien neuvon mukaan. Koivusta kiskottiin tuohilevyjä, käärittiin rulalle ja sidottiin keskeltä kiinni, siten, että tuohen repimissuunta oli rullan pituutena, kun sitten tuohi revittiin noin tuumanlevyisiksi kaistoiksi kummastakin päästä, niin tuohi kuivuuksaan käpristyi sellaiseksi keräksi, jossa oli reikä keskellä. Näitä tilleröitä oli meillä jokaisella useita. Kun tällainen tillerö

Jukka Niemi

Vesilahti

PAAMYMALAMME

ja

MYMALAUTOMME

PALVELEVAT TEITA

Kansansoittajista ja pelimanneista

2 osa

Niin muuttuu maailma, sanoi Nummisuutarin Esko, johon meidän kaikkien täytyy uskoa. Kyllä maailma on muuttunut kaksi-kolmekymmenluvun jälkeen. Esimerkiksi kansanlaulujen tilalle on tulut porno- ym. laulut ja kansansoittajien paikan ovat täyttäneet rautalanka-, pop- ym. soittimet. Joskin edelleen oman arvonsa on

oli laitettu noin metrin pituisen vitsan päässä olevaan oksan hankaan ja sytytetty kolkosta tuleen ja sitten vihassa vauhdissa pyöritettiin ympäri, että se sai siihen hyvän ilmavirran, se kähisi kummasti ja oli kesäillan hämärässä meidän mielestämme valtava ilotulitus.

Sittemmin rippikouluaikana me koululaiset kävimme Sipilänmäen aholla kirkolta käsin kokkoa tekemässä monena iltana edestakaisin kävellen. Siihen aikaan ei vielä monikaan sellainen rippikouluiässä oleva poika omistanut polkupyörää. Myöhemmin oli kokkojen teko joka kevätkesäinen homma. Kävimme naapurikyliissäkkin kokkoa tekemässä ja ellei nyt juuri tekemässä niin ainakin joukon jatkona ja apuna piiriä pyörimässä tai mahdollisesti kokkonteko tansseissa, sillä tavallisesti tytöt tuliva sinne myös sopivasti illan katveessa — kuinkas muuten.

Nykyisin on sellaiset kokon polttamiset valtiovallan taholta kiellettyjä ilman viranomaisen lupaa, vallankin kuivana aikana ja missä on vaara metsä- ynnä muiden palojen syttymiselle. Eikähän nykyisin ole puutavaraakaan niin joutilasta turhaan tuhlettavaksi.

A. K-U

kansansoittajatkin säilyttäneet. Kuka ei olisi nähnyt ja kuullut televisiossa Kaustisten kansansoittajien esiintyvän.

Jatkona Suvannon Seudun viimenumerossa olleeseen kirjoitukseen muistelen omalta osaltani Sakkolaisia kansansoittajia, jotka esiintyivät juhlien ja iltamien ohjelmistossa, soittivat tanssimusiikkia häissä, talkoissa, kalenoissa, nimipäivillä ym. tilaisuuksissa.

Kiviniemeläisistä muistan Antti ja Juho Uosukaisen viulunsoittajana. Edvard Rämö kaksirivisen haitarin kanssa soitti useat häät, talkoot ym, mutta Edvard Rämö oli tavallisena kansanmiehenä myös seka-kuoron johtajana, erikoisesti on jäänyt mieleeni, kun liityin Kiviniemen sekakuoroon Edvard Rämön johtaessa, ensimmäinen laulu, jonka hän opetti oli "Kotikuusen kartanolle esi-isämme istuttivat".

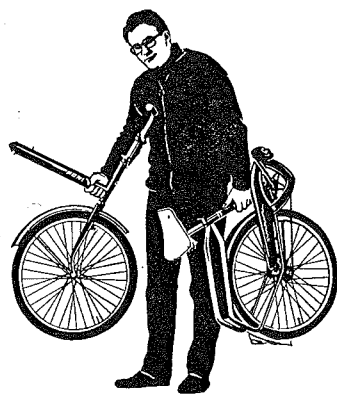
Hanurin soittajista lienee ollut Tauno Tanner ennen sotia kaikkien muistissa, hän kulki oman pitäjän ulkopuolellakin soittamassa.

Juho Keinänen soitti haitaria omaksi ja osittain muittenkin iloksi.

Viulunsoittajista muistan Albert Sipiläisen, Jalmari Nuoran, Matti, Esteri ja Yrjö Pitkäsen, Ilma ja Iivari Karpanmäen, Ellen Ristimäen, opettaja Ilmari Pihlajaniemi antoi tunteja Lauri Pelkiselälle ja opetti soittamisen taitoa. Pihljamäki soitti myös pianoa.

Röykkylän kylän kuvaan kuuluivat (viulu) Juho ja Onni Koiranen ja haitaristina Jalmari Nuora. Lapinlahdesta, viulu Matti Virolainen, haitari August Söder ja Euto ja Toivo Naskali. Haidermaasta violisti Arvi Koiranen. Riiskassa soitti viulua Hiskias Kiiski.

**KATKO
PONI**

Taittuva ja hetkessä ajajan kokoinen yleispyörä. Auto-miehen varapyörä. Sujuva-kulkuinen Tunturipyörä.

**Lempäälän
Pyörä**

Tässä lueteltuna vain osa Sakkolan kansansoittajista, lisää toivon mukaan tulee toisten kirjoittamina. Tietävästi ei näillä kansansoittajilla ollut vapaa-ajan ongelmaa, itse-opiskelun kautta kehittyä soittajaksi vati sitkeän harjoittelun. Me, sen ajan nuoret, sekä vanhempi väki, nautimme kansanmusiikista, olimme tyytyväisiä sekä iloisia jokaisesta viulun kauniista säveleestä ja haitarin selvästä rytmistä. Tänä päivänä elämme muuttuneessa ja yhä edelleen muuttuvassa yhteiskunnassa, saamme ajanvietteen ja viihteen valmiina. Todeta vain, on muuttanut maailma.

H U

Toimituksen tuoli

*Elon tyrskyt korkeina käyvät,
missä Suvannon Seutu soutaa.
Toivovat, että Pippurimaalle
koko ukko joutaa!*

Olen minä paikkakuntaa kartalta katsellut tuolla se sijaitsee Karibian meren huhteessa. On vielä käymättä kun ei ole "vinassia" käytettävissä. Sellanen seikka tässä on kaikkein mukavinta, että ihaillaan edellistä aikaa, jolloin avustajana kirjoitin joka numeroon noin 15 kertaa enemmän kuin nykyisin. Olen säästännyt palstat toisten käyttöön.

Ero on jutulla ja saarnalla. Molempia pitää olla, koska kuuluvat Sakkolan elämän kulkuun. Niin kuin papit ja pontikkakin, pyhäkoulu teksti ja kansan huumori. Maku on erilainen. Toinen tykkää tytöstä toinen tytön äidistä. Kaikkien sorjakaan ei ole samanlainen, toisesta on söpö toisesta iha ilkiä. Kirjoitusten rajan veto kaikkien mieliksi lie melko toivoton yritys. En ole omia kirjoituksiani koskaan yrittänytään itse punnita ja tuntuu ihmeelliseltä että kirjoitta-

jat ovat heti valmiit katkaisemaan "diplomaatit" jos kirjoitukseen koskee. Enkä minä tee sitä kuin pakottavassa tapauksessa ja Toimituskunnan suostumuksella.

Viime numeroon pääsi kyllä yksi kömmähdys, puoli vahingossa, jota valitamme. Oli huonot hoksoittimet.

Petäjäveläisten, kieltämättä huomattava osuus johtuu siitä, että ylipuolelta ei pitkään aikaan tullut kirjoituksia. Nyt kirjoituskilpailun kasassa lienee pari. — Pakko on jotain latoa, muutoin ei tule minkään moista lehteä.

Vilho Sipiläinen merkitsee aina onko juttuun saatu suvulta lupa. Hyvä ja seurattava tapa. Samoin edesmenneen Albert Laamasen ja Heino Kurikan jämerä teksti: — Jos ei kelpua pua paperkorrii. Ja uskallan sanoa, että täällä raakatua juttua sellaisena on melko toivoton muuallekaan lähettää. Kirjoitukset, jotka toimituskunta hylkää palautetaan heti, jos siitä on maininta mukana.

Viime numerossa oli kirjoittajain nimet tiaphtaneet osaksi pois. Muistojen Päivän puhe oli Eero Kuisman Luprasta. Kolmekymmentä vuotta Arvi Nuoran Riiskasta. Kättilön muistelmat kirjoitti Bertta Valtonen. Väärästämäestä Matti Pietiläinen ja Kotirannalla muisteli Juho Kurikka.

Kirjoituskilpailuun on tullut kirjoituksia rutkasti. Päivässä ei keritty lukea kuin puoleen. Tulokset tulevat kun kerkiävät. Ja muutamat saavat hiukan taskurahoja.

Ensinumeroon tarkoitettut kirjoitukset heti toimitukseen.

Hyvää kesää!

ERILAISIA TERVEYS-
TUOTTEITA

**A. EEROLAN
Terveyskauppa**

Hämeenlinna
Kauppahalli p. 22 902

**Matti Niippa
75 vuotta**

75 vuotta täytti 21. 5. 1970 mv Matti Niippa Pirkkalassa. Hän on syntynyt Kirvusta mutta vuodesta 1913 hänen kotikylänsä on ollut Sakkolan Viiksanlahti aina jatkosodan loppuun saakka, jolloin hänen johdolla saatettiin Sakkolan evakuointi loppuun suoritetuksi, ja hänkin joutui muuttamaan toisten mukana pois, päätyen lopuksi Pirkkalaan.

Sakkolassa hän johti maanviljelyksen ohella huomattavaa kauppa-tilkettään ja hänelle oli uskottu lukuisia luottamustoimia. Matti Niippa oli Sakkolan suojeluskunnan viimeinen paikallispuhemies. Hän on ollut myös Pirkkalassa kunnanvaltuustos-

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

85 VUOTTA täytti 15. 4. 1970 Maria Viskari o.s. Makkara Lempälän Kuljussa. Maria ja Martti Viskari ovat olleet naimisissa 65 vuotta.

75 VUOTTA täytti 26. 5. 1970 Anna Maria Kiiski o.s. Lamppu Punkalaitumella. Hän on kotoisin Sakkolan Riiskasta.

75 VUOTTA täytti äskettäin Hilma Kekki o.s. Paakeli Lempälän Kuljussa. Hän on kotoisin Sakkolan Kaarnaajoelta.

70 VUOTTA täytti 29. 3. 1970 Viljami Vuorinen Punkalaitumella. Hän on syntynyt Sakkolan Valkjärvellä.

70 VUOTTA täytti 1. 6. 1970 pankki-virkailija rva Tyyne Viskari o.s. Kohonen Helsingissä. Entinen kotipaikka Kälkisalmi.

70 VUOTTA täytti 27. 6. 1970 Anna Uosukainen Toijalasta. Hän on ollut mukana Kiviniemen Ns toiminnassa, etenkin näytelmissä esiintynyt, laulanut Kiviniemen Laulajissa ja Varpuskuorossa. Käytyään Petäjäjärven Emäntäkoulun kurssin hän oli jonkin aikaa talousalalla, kunnes jälleen palasi Kiviniemen puhelinkeskukseen hoitajaksi. Viimeksi hän oli Seinäjoen puhelinkeskukseen hoitajana, josta jäi eläkkeelle. Hän oli lottatehtävissä mukana sekä talvi- että jatkosodassa. Omaiset,

sa ja monissa kunnallisissa lautakunnissa.

On edelleen Suvanto Säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja.

Suvannon Seutu Onnittelee asiamiehistöään uutterinta!

naapurit ja ystävät toivotamme Onnea alkavalle vuosikymmenelle!

70 VUOTTA täyttää 26. 7. 1970 Selma Suokas Tampereella. Parhaat nuoruusvuotensa hän eli kotonaan Kiviniemessä. Osallistuen Ns-, Martta- ja Lotta-Svärd työhön. Hän toimi Ns pj, näyttellen mm. 35 näytelmässä ja hänelle on myönnetty "Hermanskan" arvonimi. Hän muutti Tampereelle ennen talvisotaa, toimien ravintola alalla. Eläkevuosiensa Hän viettää Tampereen Nekalassa. Onnittelemme ja toivotamme menestystä alkavalle vuosikymmenelle.

65 VUOTTA täytti Juho Lemmetti Lempäälän Ahtialassa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjäjärveltä. Osallistunut Ns ja Sk toimintaan. On sotaveteraani.

50 VUOTTA täytti 10. 4. 1970

**KUPPI
& KAHVIA**
tai maukas
ATERIA

maistuu kirkonkylämatkan yhteydessä Lempäälässä.

RAVINTOLA III
NeljäPilaria

Kuolleita

emäntä Laina Tannermäki o.s. Nuora Saarijärvellä. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjäjärvellä.

Anna Maria Naskali o.s. Makkara, synt. 21. 3. 1888 Sakkolassa, kuoli 22. 5. 1970 Suoniemellä.

Katri Hyrynen o.s. Kauppiainen synt. 21. 6. 1895 Sakkolassa, kuoli 11. 5. 1970 Hämeenlinnan Keskussairaалassa.

Helena Käppi synt. 1. 7. 1895 Sakkolassa, kuoli 20. 5. 1970 Valkkosken sairaalassa.

Hautaus toimitettiin Lempäälän Ristimäen hautausmaalla 30. 5. 1970.

Juho Karvonen synt. n. 1895 Hän oli kotoisin Sakkolan Petäjäjärveltä.

Helena Meskanen o.s. Myöhänen syntynyt 9. 1. 1898 Metsäpirtissä, kuoli kotonaan Nokialla 27. 5. 1970. Vainaja oli Mikko Meskanen puoliso Sakkolan Vilakkalasta.

Maria Silvasti synt. 26. 3. 1901 Sakkolassa kuoli 22. 4. 1970 Tampereella.

Sinattiin haudanlepoon Tampereen Lamminpään kappelissa 2. 5. 1970.

Vilho Lopenen synt. 14. 1. 1916 Sakkolassa, kuoli 31. 3. 1970 Kurussa.

Torsti Kuoppa synt. Metsäpirtissä joulupäivänä 1917, kuoli 4. 5. 1970 Jyväskylässä. Kotikylä Sakkolan Vilakkala.

Lauri Hatakka synt. Metsäpirtissä, kuoli 42 vuotiaana maaliskuussa 1970 Yläneellä.

Reijo Tapani Kurikka synt. 14. 1. 1949 Vesilahdella kuoli 6. 5. 1970 Vesilahdella. Hänen vanhempiensa ovat Terttu o.s. Virkki ja Viljo Kurikka Sakkolan Petäjäjärveltä.

UUSIA YLIOPPILAITA

Oriveden Yhteiskoulusta

Aune Helena Repo, vanhemmat Sylvi ja Uuno Repo Sakkolan Vilakkalasta.

Veli Pekka Jarva, äiti Laina Jarva Sakkolan Vilakkalasta.

Ylioppilaiden äidit ovat sisaruksia Juho Meskanen tyttäriä Vilakkalasta.

Tampereen Iltaoppikoulusta

Eija E. Viskari Orivedeltä, isä Reino Akselinpoika Viskari Sakkolan Vilakkalasta.

Lempäälän-Vesilahden Yhteiskoulusta

Helka Kaarina Kallonen Vesilahdesta, kuuden "ämlän" ylioppilas, vanhemmat Helvi o.s. Rämö ja Arvi Kallonen Sakkolan Petäjäjärveltä.

Aila Liisa Kyllikki Kujanpää Vesilahdelta, äiti Irja Kujanpää o.s. Hännikäinen Sakkolan Lupaasta.

Tampereen Tyttölyseosta

Kirsti Kallonen Lempäälästä, vanhemmat Eeva-Liisa ja Kalevi Kallonen Sakkolan Lapinlahdesta.

Tampereen Yhteislyseosta

Hannele Turkinen Lempäälästä, vanhemmat Elsa ja Elio Turkinen Sakkolan Haparaisista.

Elina Anneli Uosukainen Lempäälästä, vanhemmat Irma ja Vilho Uosukainen Sakkolan Kiviniemestä.

Kuusankosken Yhteislyseosta

Vappu Inkeri Annala, äiti Tyyne Aannala o.s. Repo Sakkolan Kaarnaajoelta.

Haapamäen Yhteislyseosta

Jorma Juhani Sirén, äiti Sirkka Sirén o.s. Repo Sakkolan Kaarnaajoelta.

Punkalaitumen Yhteiskoulusta

Pekka Kurikka, isä Teuvo Kurikka Sakkolan Röykkylästä.

Paimion Yhteiskoulusta

Hilka Arve Paimiosta, äiti Maire Arve o.s. Vulli Sakkolan Röykkylästä.

Helsingin Tyttölukiosta

Heli Ahtisaari Helsingistä, isä Onni Ahtisaari Sakkolan Kirkonkylästä.

Tampereen Iltaoppikoulusta

Pirjo Kaarina Rastas Nokialta, isä Toivo Rastas Sakkolan Riiskasta.

Farmaseuttitutkinnon on Helsingin Yliopistossa suorittanut Liisi Kallonen, isänsä mv Aukusti Kallonen Sakkolan Petäjäjärveltä.

Uusia insinöörejä ja teknikoita

Tampereen Teknillisestä Opistosta valmistui insinööriksi

Tie- ja vesirakennuspuolella Veijo Kalevi Savinainen Orivedeltä, äiti Anna Savinainen o.s. Nalli Tuomas Nallin tytär Sakkolan Kaarnaajoelta.

Sähköinsinööriksi valmistui Raimo Kalevi Eräranta Orivedeltä, isä Armas Eräranta Sakkolan Vilakkalasta.

Rakennusinsinööriksi Pekka Hinkkanen Vesilahdelta, vanhemmat Saimi o.s. Nuora ja Olavi Hinkkanen Sakkolan Petäjäjärvi ja Hovinkylä.

Kuopion Karjatalous-opistosta valmistui

Sakkuloistarinoa, kaurakiisseli ja kekkilä toaetta

Sellast olliit ne peäainekset Helsingin sakkuloisii tarinaillas toukokuu kakstoistanten Pauligi huvilas. Ilma ol sorja ko kevväine morsei ja muuteki päivä ol juhline jot iha liput liehuit tankoloinenis. Sattu näet olemoa Snellmannin päivä. Ja sakkuloisväkkie kerähyis kiisselil vurtalaisest, tykänää viiskyttiis peätä.

Ens lauletti "Olet maamme armahin Suomenmaa..." ja ko ol Snellmannin päivä, ni Tyyne-Kerttu Virkki tervehyspuhhiessoa hoasto Snellmannist ja häne suomalaisuusvestoa ja laulatti siin välis laulunki 'Nouse riennä Suomenkeli...' Sit heä kutsu kiisselpoat pöytlä ja pan syömingit käyntii.

Tälki roasoa ol Karose Martta alustant ja hapattant kiisselin Vihtis ja sit ol emäntätoimikunta yhes sen paika peäl ja pohjoa polttamatta keittänt nii jot myö soatii syyvä se ihka varin voisilmä keral. Monjoat siin nytki pannit ens kertoa eläisseä kurakiisselii suuhuus, kuka lienyo veäristelt suuntoa, kuka muiskutelt makkiest.

A sit ko sitä kiisselii alinommoa santsailtii ni maito loppuki kese ja mie sain lähtie Tyyne-Kerttu sukulaistytö kans Valio boarii maijol. Toist olliit sillaikoa alottaniet kohvijuonni ja siin ne sit männiit kohvit ja loput kiisselit tarinoinni lomas.

Olha sin tult etääisempiiki sakkuloisii, ja yks sellane ol puutarhaopettaja rouva Anni Jortikka Kuusamoest. Heä tarinoits Kekki-

Karjatalousteknikoksi Anaan Helena Kajarinne Orivedeltä, mv Juho Kajarinteen tytär Sakkolan Vilakkalasta.

Vihittyjä

Avioliittoon vihittiin 30 p:nä toukokuuta 1970 Vesilahden kirkossa Outi Mustaoja ja Seppo Nuora. Sulhasen vanhemmat Helmi o.s. Nuora ja Nestori Nuora Sakkolan Petäjäjärveltä.

Sakkolan pitäjälite "Karjalaan"

Sanomalehti Karjalan Sakkolan pitäjälitteen aineiston kokoojiksi on Suvanto Säätiön hallitus nimennyt seuraavat henkilöt: Uuno Pulakka Ruovedelle, Teuvo Viskari Orivedelle, Jalmari Naskali, Matti Riikonen ja Esko Kallonen Lempäälään, Yrjö Raaska kokoonkutsuja ja Viljo Purontaa Vesilahteen, Vilho Sipiläinen, Toivo Männikkö ja Iivari Karpanmäki Viialaan, Matti Niippa ja Aapro Jääskeläinen Pirkkalaan, Albert Nihti ja Toivo Ukkonen Punkalaitumelle, Tauno Huuska Keski-Suomeen, Tyyne-Kerttu Virkki Helsinkiin, Eero Kurikka Huittisiin ja Arvi Pelkkänen Aitolahteen. Liitettä ja myös Suvannon Seutua varten kokoavat ylläolevat henkilöt Sakkolalaisia aineistoa ja kuvamateriaalia sekä menneestä

läst entisii hyvvi aikoi, sillo ko se toaetehtailu siel alotettii. Sejjälkie selittel Kekkilä nykysii asjoi rouva Tellervo Erkama Järvepeäst ja kerkes siihe häne miehieski, prohvevuor Jorma Erkama näyttelemmeä sorjii värkuvvii Kekkilä nykysist puutarhoist ja kukkamaist. A siin juolahtki mielie, jot on se siunattu asja, nyt koi uo enneä niitä kuulusii Sakkula porsaita, ni elleähä viel tok jottai kuuluso sakkuloista, niiko nyt teä Kekkilä. Elleä se ja niitteä mainetta muvoalki ko teäl Suome moas.

Lapsuus, tuo elämän kevät, on ehkä merkittävin, herkin ja riemukkain aika ihmisen elämässä: Sieltä palautuu vuosikymmenien takaa mitä moninaisempia tapatumia iloineen ja suruineen.

Kun muistelen niitä keväisiä päiviä, kun aurinko jo sulattelee lumia. Pihamaalle ilmestyi näkyviin ensimmäisiä lastuja, kun talvella oli pilkkottu polttopuut pinnomaalla. Niinpä sieltä keväällä löytyi koivu- ja leppälastuja joista oli poikasen mukava vuoleskella koko lehmikarja. Niistä tehtiin sarvipäitä ja mulipäitä, oli Kunnikkia, Kyyttöä, Kirjoa, Kukkaa, ja vaikka minkä nimisiä ja muotoisia. Lepän lastusta oli helppo vuolla ja se myös kuivuessaan tuli kauniin kirjavaksi.

Samoin oli hauskaa rakentaa kevätpuroihin myllyjä pyörimään

Sakkolasta ja sakkolalaisista että nykyisiltä asuinsijoilta. Säätiö pidättää oikeuden yhdistää lähetettyä aineistoa, lyhentää, hylätä taikka käyttää sellaisena kuin kirjoitettu on. Myös runoja oetaan. Palautuksesta on mainittava. Aineisto on jätettävä elokuun loppuun mennessä v. 1970.

Ja ol siel tok muutaki tunnettu sakkuloista ko Kekkilä toae ja kurakiissel. Ol siel soatavis ruustina Hellä Sarekse paistamii omenakakkaroi. Ossaiskoha nykysi enneä kukkoa sen parempii kakkaroi tehä.

Ko loppulaulu 'Jo Karjalan kunnaila...' ol laulettu, ni kauppa alko käymä. Siin männiit viimistä myöte nii Kekkilä toaepussit ko Hellä Sarekse kakkaratki, eikä kaikil piisanntkoa. Ja toas soatii suu hyvämakuseks.

Eka Karppanen

MUISTIKUVIA

haarukan varaan joka oli lakerina puron reunalla, akselina keppi johon oli kiinnitetty pärestä tehty siipiratas, ja niin oli mylly valmis pyörimään.

Mikä ilo oli seurata kiurun lierryksiä pellolle ilmestyvien päivien yllä. Nyt tuntuu siltä kuin siellä Karjalassa syntymäpaikallani Sakkolassa olisivat leivosetkin iloisemmin laulleet. Liveräen se kohosi korkeuteen, josta nuolen nopeudella laski alas pesän seutuville.

Voi sinua kultainen kähkönen, miten jaksoit kukkua helskytellä siellä Suvannon rantamilla. Helskytä edelleenkin siellä kotoisten rantojen katveessa — jos et tänne saakka tulla voisi...

Olimme lapsena etsimässä lemmiä päivälypsylle, lehmät kulkivat metsässä yhteislaitumella. Kirjon kaulassa oli pampattava iso rautakello, joka kaukaa kuultuna muistutti käen kukuntaa, lapsen piti eroittaa silloin kukuntasi Kirjonkellon äänestä. Täällä Keski-Suomessa en ole kukuntaasi kuulutkaan. Eikä siksi ole kevät oikealta keväältä tuntunutkaan.

Meidän hakamaa oli pitkä ja kapea, Ojaniitystä Kivikkoohon kujasiin saakka. Keskellä hakaa mutkittava karjapolku, tuttu kaikkine kivineen ja mättäineen. Yksi kivi oli toisia korkeampi, siihen kävi useasti varvas jopa verille saakka. Kun oikein mojovasti sattui tuli kiveä kirottuakin.

Nyt vuosikymmenien mentyä olisin ilomielin valmis kulkemaan samoja polkuja, ja tuskimpa tuskasta parahtaisin vaikka varpaani kiveen satuttaisin, niihin tutuksi tulleisiin mättäisiin.

Samaa karjahaan polkua kuljettiin Sunnin niitylle sekä Lähteenmäen palteelle ja Syrille. Sunnin niitylle otettiin oikein eväät mu-

Valvottu punnitus ja luokittelu takaavat teille teuraistanne parhaan ruuhohinnan

Erttö Kujala, Vaskivesi, puh. 56 941	Pauli Ali-Myllymaa, Kulju, puh. 76 164
Mauno Kinnunen, Virrat, puh. 5285	Lempäälä, puh. 21 581
Viljo Nieminen, Ruovesi, puh. 2335	Mikko Närkki, Toijala, puh. 77 810
Ilkka Lähteinen, Ylä-Vääri, puh. 6719	Mauno Virtanen, Narva, puh. 14 052
Eino Verkkoniemi, Orivesi, puh. 2185	Heikki Nikkilä, Tottijärvi, puh. 6238
Unto Ylä-Mononen, Orivesi, puh. 2130	Aarni Lainiala, Ikaalinen, puh. 15 190
Aulis Jussila, Eräjärvi, puh. 6178	Aaro Lainiala, Hämeenkyrö, puh. 8874
Arvi Smolander, Huutijärvi, puh. 71 477	Raine Tikkanen, Mouhijärvi, puh. 82 170
Tauno Ryynänen, Sahalahti, puh. 73 168	Kauko Majamäki, Komi, puh. 80 112
Pertti Koskinen,	Veikko Heinisuo, Ylöjärvi,

syö syöt veljeni syö
Burger
Burger-makkaraa syö

HÖT

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissä varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

kaan kun heinän tekoon lähdeittiin. Oikein vesi vieläkin kielelle herauttaa kun muistelee miten maukkaalle eväät maistuivat siellä kuivalla rinteellä pähkinäpuun varjossa istuen. Lähteestä juotiin kirkasta vettä ruoan päälle tuohilipillä — puun oksa päästä veitsellä halki, kolmion muotinen koivutuo- hen pala halkioon ja niin oli lippu valmis.

Siellä ruoaksi tehtyyn piimämu- ruun tarvittiin mauksi tietysti suolaa. Suolan äiti laittoi vaate- tilkun sisään ja tilkun solmuun. Kerran sattui niin, että suolaerä putosi meiltä polulle, jota myös setäni perhe kulki. Kun he löysivät tieltä suoloja solmitun vaatteen sisästä epäilivät he noituutta. Heittivät suolat olan yli loitsuja lukien metsään ja pyyhkivät kätensä kolmeen kertaan lepän lehdillä.

Kotini lähellä oli isossa jaossa

erotettu numero neljän taloille yhteinen savenottapaikka. Tästä oli nostettu savea ja siihen oli näin muodostunut vesilammikko jossa sadat sammakot siirtyivät. Ne kurnustivat toisiaan kaulasta. Meidän kävi sääliksi ja me yritimme erottaa niitä. Kun päätimme irti niin ne olivat heti toistensa kaulassa ja kurnuttivat kamalasti... Näissä lammikoissa kahlatessa ahavoituvat jalkaselkämät rupisiksi ja aivan verille. Itku pääsi lapselta illan suussa. Äiti tuli lapselle avuksi, voiteli jalat kenmalla ja laittoi sukat yöksi jalkoihin etteivät saaneet raapittua unissaan ja jälleen tuli uni päivän touhujen jälkeen.

Kohta sammakkoajien jälkeen kuului: — "Ostakaa kurvii, ostakaa kurvii..." Kurvin kauppiat olivat tulleet. Koko kylä alkoi haista kurville. Kauppiaita, hevoskuorma kurveja kullakin, tuli toinen toisensa perästä ja emännät

kulkivat pesuvateineen kuormalta pihaan ostamia kaloja kanttaen. Tää kurvia, kuoretta eli norssia syötiin keitetynä ja paistettuna sekä kuivatettiin kapakalaksi uunissa taikka auringonpaisteessa seinällä taikka katolla taikka maassa kuivassa ja lämpöisessä paikassa. Kurvia tuotiin pääasiassa Tapparin ja Taipaleen kylästä.

Nyt ei vuosikymmeniä kukaan ole huutanut: — "Ostakaa kurvii..."

Monia vuosia on tuosta kaikesta touhusta kulunut, moni kevätpuro on lirinänsä lirisyt. Muihinkin ki- viin on varpaita hakattu, on kuljettu monia polkuja, teitä joille ei tee mieli uudestaan lähteä. On juurruttu uuteen ympäristöön, silti on jäänyt taakse aika, lapsuus vuodet, joita mielellään muistelee, vaikka vuosikymmenet on tapahtumista kulunut.

Arvi Nuora

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

*joustavaa
pankkipalvelua*

**SUVANNON-
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1970 6 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 6 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

Toimituksen ja konttorin osoi-
te Narva Vakkala. Puhelin
931 / 77 843.

Postisiirtotili 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuskassa
Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Yrjö Raaska,
Viktor Ryyppö, Helmi Uosu-
kainen, Matti Riikonen, Uuno
Pulakka, Aune Ahtiainen ja
Teuvo Viskari.

**Tampereen Seudun
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

Nyt sähkölämmitysasennukset sopivasti

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIIJA

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki
auttaa - neuvo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 76 886 (verstaaseen), 74 330 (kotiin).
Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä urakalla
ja laskuun.